

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

DOI 10.31558/2519-2949.2026.3.1

УДК 32.019.5:303.425:327(470:4)"2022"

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2933-3186>

Осин В. В., НТУ «Дніпровська політехніка», Україна; French Research Center in Humanities and Social Sciences, Czech Republic

e-mail: osin.v.v@ntmu.one

ПОЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ЕПІСТЕМІЧНА ПРАКТИКА: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ ТА ГРУПОВЕ МИСЛЕННЯ В ЗАХІДНІЙ ЕКСПЕРТНІЙ СПІЛЬНОТІ (НА ПРИКЛАДІ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ 2022 р.)

Стаття присвячена проблемі методологічних обмежень політичного прогнозування, пов'язаних з належністю аналітиків до епістемічних спільнот. Теза роботи в тому, що головною причиною невдачі експертної спільноти під час прогнозування наслідків російського вторгнення стали організаційні процеси. Мовиться про феномен групового мислення, який залишився поза дисциплінарною рефлексією умовної групи прогнозистів. Головні висновки: по-перше, домінуючі теорії політичного прогнозування майже повністю зосереджені на тому, що можна назвати *praedictor singularis* (або прогнозист індивідуальний). Мовиться про виняткову увагу до різноманітних когнітивних стилів дослідників, їхніх способах мислення, збору та перевірки інформації, тестуванню теоретичних рамок, розвитку критичного мислення, толерантності до невизначеності та множинності пояснень тощо. По-друге, реальні прогнози виробляються не окремими людьми, а групами експертів, кожна з яких має власну систему стимулів, формальні та неформальні норми, ієрархії та заходи протидії конформізму. По-третє, саме ці групові механізми та процеси в багатьох випадках можуть систематично нівелювати переваги найкращих та досконалих методів прогнозування. По-четверте, епістемічні спільноти, що часто утворюються за подібністю в політичних поглядах чи намаганням просунути певну політику, є експертним середовищем, що вирізняється надзвичайною вразливістю щодо ефектів групового мислення. По-п'яте, методологічні обмеження прогнозування обумовлені не лише якістю формальних моделей чи когнітивними здібностями, а передусім соціально-політичною організацією виробництва, поширення та імплементації експертного знання. Зокрема, головною одиницею аналізу має бути не окремий прогнозист, а епістемічна спільнота, оскільки саме її організаційні властивості можуть систематично породжувати ефекти, типологічно подібні груповому мисленню. Саме в цьому напрямку я вбачаю основний ресурс покращення якості та влучності політичного прогнозування.

Ключові слова: політичне прогнозування, групове мислення, епістемічна спільнота, методологія, російське вторгнення.

Osin Vadym, Dnipro University of Technology, Ukraine; French Research Center in Humanities and Social Sciences, Czech Republic

e-mail: osin.v.v@ntmu.one

POLITICAL FORECASTING AS AN EPISTEMIC PRACTICE: METHODOLOGICAL LIMITATIONS AND GROUPTHINK IN WESTERN EXPERT COMMUNITIES (THE CASE OF THE 2022 RUSSIAN INVASION OF UKRAINE)

This article examines the methodological limitations of political forecasting associated with analysts' membership in epistemic communities. It argues that the analytical failure of the Western expert community in forecasting the consequences of the 2022 Russian invasion resulted primarily from organizational processes within the expert community. In particular, the article focuses on the phenomenon of groupthink,

which has largely remained outside the disciplinary reflection of political forecasting scholarship. The article advances several key conclusions. First, dominant theories of political forecasting are almost entirely focused on what may be termed praedictor singularis (the individual forecaster). Their primary concern lies with the cognitive capacities and analytical practices of individual researchers. Second, in practice, forecasts are rarely produced by isolated individuals; rather, they are generated by groups of experts, each possessing its own incentives, norms, and hierarchies. Consequently, models of political forecasting should move from praedictor singularis to praedictor collectivus, in which the relevant unit of analysis is the expert group rather than the individual analyst. Third, these collective mechanisms and processes can systematically undermine the advantages of even the most sophisticated forecasting methods. Fourth, epistemic communities, often formed around shared political views or common policy objectives, constitute an expert environment particularly vulnerable to the effects of groupthink. Fifth, the methodological limitations of political forecasting are shaped primarily by the socio-political organization of expert knowledge rather than by formal models or analysts' cognitive abilities. Thus, the primary unit of analysis should not be the individual forecaster but the epistemic community, since its organizational characteristics can systematically generate effects structurally analogous to groupthink. This constitutes the principal avenue for improving forecasting quality.

Keywords: political forecasting; groupthink; epistemic community; methodology; Russian invasion.

Постановка проблеми. В центрі статті знаходиться проблема методологічних обмежень політичного прогнозування, пов'язаних з належністю аналітиків до епістемічних спільнот. При цьому, домінуючі підходи до прогнозування позначаються як модель praedictor singularis, оскільки вони розглядають окремого прогнозиста як основну одиницю аналізу. Проте основною одиницею і політичного прогнозування, і його аналізу повинна бути спільнота експертів, що є колективним актором у виробництві знання. Тому модель політичного прогнозування повинна перейти від praedictor singularis до praedictor collectivus, де одиницею аналізу стає група експертів. Тим самим акцент переноситься на групові процеси, що водночас регулюють повсякденну роботу різноманітного пулу вчених та залишаються в тіні академічної уваги.

Актуальність статті вбачається, з одного боку, в необхідності покращити якість прогнозування з тим, щоб війни не ставали цілковитою несподіванкою для всіх акторів, і це завдання стає дедалі важливішим в умовах руйнуванні ліберального міжнародного порядку та загрози потрапляння великих держав в «пастку Фукідида» [5]. З іншого боку, розуміння причин невдач експертів може змінити баланс сил напередодні війни або навіть знизити рівень військової загрози, що яскраво проявилось в перші місяці російського вторгнення, коли більшість країн утримувались від надання допомоги Україні, посилаючись на висновки спеціалістів про неминучий блицкриг [11, с.13], загрозу захоплення новітньої зброї армією РФ [1] та навіть необхідність не псувати стосунки з країною-переможцем [2].

Мета статті полягає в обґрунтуванні того, що головною причиною аналітичної невдачі (західної) експертної спільноти під час прогнозування наслідків російського вторгнення стало не використання хибних методів, політична ангажованість вчених або їхні моральні вади, а організаційні процеси всередині експертної спільноти. Мовиться про феномен групового мислення, який залишився поза дисциплінарною рефлексією групи прогнозистів. Внаслідок цього в роботі групи проявився паттерн, за умовами якого певні теми, пов'язані з підвалинами власної діяльності, табувалися та ігнорувалися, через що експертиза та рекомендації зводились до повторення трюїзмів і банальностей.

Стан теоретичної розробки теми. Стислий огляд літератури дозволяє виокремити два головних підходи до прогнозування, які умовно можна назвати політичним та когнітивним (інший підхід, з акцентом на теоретико-методологічних обмеженнях, представлений в [24]). Перший презентує Брюс де Мескіта з його переконаністю в передбачуваності політики, внаслідок чого прогнозування є закономірним наслідком формальних моделей [9, с. хіх], що ґрунтуються на математизації положень теорії селекторату [9, с. 50]. Знання історії або культури, – все це може допомогти, проте нічого з цього «не є вирішальним для правильних прогнозів» [9, с. 50]. Якщо є розуміння закономірностей політики, будь-хто може робити успішні прогнози, попри всі відмінності в інтелекті та підготовці. Мескіта стверджував, що «згідно з розсекреченою оцінкою ЦРУ, прогнози, за які я відповідав, мають 90-відсоткову точність» [9, с. хіх] – і 90% його студентів, що мали доступ до відповідної програми та відкритих джерел, прийшли до тих самих висновків [9, с. 55]. Незалежного підтвердження цим цифрам немає, а опубліковані прогнози є суперечливими: з одного боку, Мескіта майже 25 років

потому передбачив згортання демократії в Росії та високу ймовірність переходу до агресивної зовнішньої політики, а з іншого – «передбачив» розширення демократичних свобод в Китаї [8].

Виклад основного матеріалу. Когнітивний підхід представлено Філіпом Тетлоком, який з'ясував, що на точність прогнозів не впливають досвід, статус, ідеологічні уподобання та склад темпераменту. Єдина річ, що мала значення, це стиль мислення, що дало можливість створити когнітивний континуум, на одному полюсі якого знаходиться умовний їжак, а на іншому – лисиця. В цілому, «лисиці були більш: а. скептичні щодо дедуктивних підходів до пояснення та прогнозування; б. схильні уточнювати спокусливі аналогії, вказуючи на неприємні факти (disconfirming evidence); в. налаштовані уникати крайніх прогнозів...; d. стурбовані упередженістю ретроспективного погляду, яка змушує нас занадто суворо судити про тих, хто був у минулому; е. схильні до відстороненого, іронічного погляду на життя; ф. вмотивовані поєднувати суперечливі аргументи з фундаментальних питань вивчення політики, таких як роль людської діяльності або раціональність прийняття рішень» [25, с.88]. Насправді дві групи прогнозистів розділяють «мінімалістичні орієнтири ефективності – дилетантів, шимпанзе, що кидають дротики, та різноманітні алгоритми екстраполяції» [25, с.20]. Згодом автор жалкував, що порівнював успішність середнього прогнозиста із шимпанзе [4, с. 14–17], однак сам критерій залишив в силі: успішні прогнозисти-лисиці (або суперпрогнозисти) перевершують «шимпанзе, хоча і з невеликим відривом...» [4, с. 92].

За спільне ці підходи мають модель *praedictor singularis* (або прогнозист індивідуальний), коли прогнозування тлумачиться як прояв індивідуального «специфічного способу мислення, збирання інформації й корегування фактів» [4, с.32]. Вся увага приділяється вмінню індивідів формулювати адекватні теоретичні рамки, постійному пошуку контраргументів, які б могли сприяти їхній модифікації, недовірі до простих пояснень, визнанню множинності причин, що призводять до стабільної рівноваги, та культивуванню критичного стилю мислення, що знижує ризик серйозних помилок. В той же час поза увагою дослідників залишається ширший контекст власної діяльності. Я стверджую, що для політичних прогнозистів організаційні виміри експертної роботи становлять своєрідну сліпу пляму, через що групові процеси, які є невід'ємною частиною повсякденного дослідного фокусу цієї групи, можуть негативним чином позначатися на якості її аналітичної роботи та відповідних рекомендацій. Обґрунтування цього тезису я планую здійснити на прикладі прогнозування західними експертами наслідків російського вторгнення 2022 р., коли актуальним при осягненні причин провалу політичних аналітиків, що майже одногласно пророкували успішність російського бліцкригу, виявився феномен «групового мислення». Зважаючи на один емпіричний кейс, дана стаття має стати першим, попереднім кроком у побудові більш універсальної теорії політичного прогнозування, з більшим акцентом на групу, ніж на окремого прогнозиста.

Емпіричним базисом роботи є зібрані Еліотом Коеном та Філіпом О'Брайеном «181 дослідницький та аналітичний матеріал, переважно звіти аналітичних центрів та матеріали, опубліковані у провідних ЗМІ., а також коментарі визнаних експертів у цій галузі» [11, с.14]. В сукупності вони дають репрезентативний спектр думок західного експертного середовища щодо безпосередніх наслідків повномасштабного вторгнення 2022 року. Під «безпосередніми наслідками» розуміється ступінь (не)відповідності реальності публічно сформульованих очікувань щодо швидкості просування російських військ, захоплення крупних обласних центрів, включаючи столицю країни, знищення військової інфраструктури України та в цілому успішність досягнення цілей війни, як би (навмисно) розпливчасто вони не були сформульовані російським керівництвом.

Спираючись на емпірику, можна вказати дві характерні риси відповідних прогнозів. По-перше, майже всі експерти продемонстрували аномально низький рівень відповідності своїх висновків наступному перебігу подій на полі боя. Влучність прогнозів експертного середовища далека не тільки від заявленого Мескітою 90-відсоткового «потрапляння в яблучко», але й від образу шимпанзе, що навмання кидає дротики в довільну мішень. Навіть статистично така однотайність та цілковита відсутність альтернативних голосів в доволі великій та різноманітній компанії аналітиків здається вкрай малоймовірними.

По-друге, викликає здивування стиль висловлювання. Філіп Тетлок та Ден Гарднер багато уваги присвятили виявленню причин, внаслідок яких «прогноз, який спочатку виглядає прозорим як сльоза, виявляється занадто непрозорим для остаточного визнання його правильним або помилковим» [4, с.68]. Одне з головних пояснень такого стану речей – це поширена практика серед експертів навмисно уникати точних числових формулювань, а натомість «дотримуватися нестрогих формулювань» [4, с.80]. На цьому тлі поведінка майже всіх експертів, що, по суті, пророкували блискавичну поразку

України, прямо суперечить загальноприйнятій лінії поведінки в цьому середовищі: «І ще більш дивно те, що провідні та широко визнані експерти помилилися з певністю, яка, озираючись назад, є не менш вражаючою, ніж сама аналітична невдача» [11, с.13]. Інакше кажучи, аналітики втратили притаманну їм професійну пильність та несподівано чітко вказували, протягом якого (буквально) часу російські війська захоплять ті чи інші області та знищать військову інфраструктуру України. В цьому сенсі їхні висновки ближче до передбачення, ніж до прогнозів, якщо скористатись усталеним розмежуванням цих понять [3, с.170].

Найбільш цікавим виглядає припущення авторів щодо причини такої неуспішності прогнозів, а саме: феномен групового мислення, вперше виявлений Ірвінгом Дженісом в 1970-х рр., що в подальшому опинився в центрі багатьох політологічних студій [19; 10; 7]. Ірвінг Дженіс використав цей термін «як швидкий та простий спосіб позначити образ мислення, якого дотримуються люди, коли вони глибоко залучені до згуртованої внутрішньої групи, прагнення членів якої до однаковості переважає їхню мотивацію реалістично оцінювати альтернативні варіанти дій» [22, с.9]. Політологи часто посилаються на феномен групового мислення [15], коли пояснюють причини початку повномасштабного вторгнення РФ, навіть якщо вони не згадують прямо це явище [17]. Однак Еліот Коен та Філіп О'Брайєн вперше виявили, що різномірний та чисельний пул експертів проявив майже всі ознаки групового мислення [11, с.49–50].

Попри своє новаторство, ця гіпотеза потребує певного прояснення, пов'язаного з тим, що зазвичай групове мислення спостерігається за специфічних умов: особисте знайомство всіх членів групи та високій рівень її згуртованості, сильна схильність до комунікації та схвалення, наявність ієрархії та лідера на її чолі, який дає зрозуміти, яку саме думку він вважає кращою, високий рівень стресу, моральні дилеми та попередні невдачі. Очевидно, що таким чином витлумачене групове мислення легше спостерігати навколо політиків, що разом із своїми командами ухвалюють відповідні рішення, найчастіше – зовнішньополітичні. Проте група експертів, розпорошена серед багатьох аналітичних та наукових інституцій, слабо відповідає цим критеріям.

Я використовую концепцію групового мислення не буквально, а як аналітичну модель: описані вище умови, по суті, відсутні, однак типологічно схожі ефекти можуть виникати в розділених епістемічних мережах. Інакше, я вважаю, що всі ефекти групового мислення стали можливі насамперед з огляду на те, що досліджуване експертне середовище не є сукупністю представників певних дисциплін, які керуються тими чи іншими академічними стандартами, поширеними в їхній області. Я припускаю, що в даному випадку мовиться про епістемічну спільноту, яка згідно Пітера Хааса (подальша еволюція поняття простежується в [13]) є «мережою професіоналів з визнаними експертизою та компетенцією в певній галузі, а також авторитетним правом на знання, що стосуються політики в цій галузі або проблемній сфері» [20, с.3]. В такій інтерпретації епістемічна спільнота може складатися з представників різних дисциплін та з різним досвідом, які мають спільний набір нормативних та принципових переконань, спільні причинно-наслідкові уявлення, спільні погляди на достовірність знання та спільне політичне підприємство (policy enterprise) [20, с.3]. Саме остання риса робить епістемічні спільноти більш вразливими до групових процесів та феномену групового мислення: на відміну від академічної галузі, етичні стандарти якої витікають та водночас підпорядковані професійному кодексу, епістемічні спільноти мають спільні нормативні зобов'язання, що не обумовлені та не регулюються певним етосом. Навпаки, «члени епістемічної спільноти... займаються діяльністю, що чітко відображає принципові переконання спільноти, та схильні приєднуватися до груп, які також розділяють або прагнуть просувати ці переконання» [20, с.19]. Належність до епістемічних спільнот та їхня згуртованість ґрунтується на спільних політичних уподобаннях, а вже надалі інституційні зв'язки, неформальні мережі та колективні політичні практики дають можливість «знаходити підтримку для власних, іноді соціально та політично маргіналізованих переконань» [20, с.20].

Наскільки можна судити, тригером для перетворення ряду представників різних дисциплін на епістемічну спільноту стало падіння престижу радянських студій («советології») після холодної війни, через що зникла академічна галузь, а на її місці утворилась «невелика спільнота, що залежить від взаємної підтримки та функціонує в середовищі науково-дослідних інститутів» [11, с.50]. Відповідно до логіки функціонування епістемічних спільнот, можна припустити, що чим далі була холодна війна, тим слабшала дія професійних стандартів, які повинні були б забезпечити розмаїття підходів та альтернативні прогнози. В той же час міцнішали внутрігрупові процеси, які призвели до видимого «зміцнення відданості окремих осіб та унеможливлення їхньої подальшої відмови від

власних поглядів» [20, с.20]. Запобіжники, що вбудовані в структуру дисциплін (поліпарадигмальність, культура дебатів та винагорода за успішне заперечення догм), не спрацювали у випадку цієї епістемічної спільноти з властивими їй системами мотивації та інтелектуальних структур [11, с.50]. Як результат, в межах згаданої епістемічної спільноти було радикально обмежене коло вподобаних сценаріїв розвитку подій, а інтерес до альтернативних варіантів та фактів, які могли б поставити під сумнів нормативні та принципові переконання експертів, стрімко наблизився до нуля. В гору взяли процеси, що призвели до групового мислення, за умовами якого респектабельні та визнані експерти виявили як моральну недосконалість (з огляду на вплив їхніх рекомендацій на політичні кроки урядовців) та когнітивну недолугість (якщо дивитися на невідповідність впевнених прогнозів реальному розвитку подій). Тобто мовиться не про (когнітивну) помилку в груповому масштабі, а саме про чіткий причинний механізм, коли спостерігається більшість змістовних («недооцінка вразливості групи до помилок, стереотипні погляди, самоцензура інакодумства та прихильність до одностайності, і навіть “самопроголошені стражі розуму”, які нав’язували ортодоксію») та структурних (схожа освіта та досвід, спеціалізація на російській армії, порівняно невелика чисельність групи, високий ступінь згуртованості, презирство щодо аутсайдерів) ознак групового мислення [11, с.49–50].

Виявлений механізм дії групового мислення є важливим кроком у вирішенні проблеми. Іншим має стати система заходів протидії ризикам групового мислення в майбутньому. Рекомендації Еліота Коена та Філіпа О’Брайєна зводяться до необхідності залучення сторонніх експертів, особливо військових офіцерів, істориків та експертів по Україні, з тим, щоб урізноманітнити професійний та інтелектуальний досвід. Також слід забезпечити підзвітність аналітиків та розширення дисциплінарного розмаїття фахівців, що дало б більшу чутливість до невизначеностей та випадковостей політики. Важливим антидотом груповому мисленню залишається розвиток культури дебатів, тобто майданчики для вираження власних думок та незгоди з колегами без фатальних наслідків для репутації та статусу [11, с.50–51]. Ці заходи дійсно можуть допомогти такі передумови групового мислення, як відсутність спеціалістів по регіону чи країні та надмірна увага до теоретиків-універсалів [16]. Створення дискусійних майданчиків може сприятиме хоча б частковому подоланню певних ідеологічно-епістемологічних проблем, «вбудованих» в ряд теоретичних парадигм [21; 12; 6], що досі даються взнаки при поясненні російсько-української війни [18; 14].

Враховуючи, що саме епістемічні спільноти можуть породжувати групове мислення, слід розробити інституційні механізми руйнування їхньої монополії. Тому б я також радив ініціювати створення декількох академічних консорціумів на кшталт PollyVote. Проліферація великої кількості схожих інституцій, що спеціалізуються на зовнішній політиці, сприяло б конкуренції між декількома незалежними та багато в чому відмінними мережами експертів. Разом із вимогою, по-перше, обов’язково публікувати альтернативні сценарії та, по-друге, здійснювати рефлексію причин успішних та неуспішних прогнозів, це сприятиме підвищенню якості аналітичних рекомендацій. Створення конкуруючих центрів з публічними критеріями оцінки прогнозів мало б створити ситуацію, метафорично описану Філіпом Тетлоком як «око бабки», а в більш усталеній термінології – дивом агрегації, мудрістю натовпу і на якому ґрунтуються багато успішних підприємств в політичному прогнозуванні [3; 23]. В цих умовах влучність прогнозування значно підвищується за рахунок того, що помилки, зазвичай, мають різні джерела (зокрема, різні парадигми або політичні уподобання), вказують різні напрямки (наприклад, буде вторгнення/не буде вторгнення) та врешті-решт нівелюють одне одного. А достовірна інформація (завжди) вказуватиме в одному напрямку (тобто розвитку подій, що спостерігається в дійсності), буде накопичуватися та призводити до набагато точніших прогнозів.

Висновки: (1) домінуючі теорії політичного прогнозування майже повністю зосереджені на тому, що можна назвати *praedictor singularis* (або прогнозист індивідуальний); (2) прогнози виробляються не окремими людьми, а групами експертів, кожна з яких має власну систему стимулів, формальні та неформальні норми, ієрархії та заходи протидії конформізму; (3) ці групові механізми та процеси можуть систематично нівелювати переваги найкращих методів прогнозування; (4) епістемічні спільноти є експертним середовищем, що вирізняється надзвичайною вразливістю щодо ефектів групового мислення; (5) методологічні обмеження прогнозування обумовлені не лише якістю наявних формальних моделей чи когнітивними здібностями аналітиків, а передусім соціально-політичною організацією виробництва, поширення та імплементації експертного знання. Саме в цьому напрямку я бачаю основний ресурс покращення якості та влучності політичного прогнозування.

Водночас треба зазначити, що емпіричний базис статті робить більшість висновків попередніми та такими, що потребують верифікації на більшій вибірці. Саме цьому будуть присвячені наступні публікації, спрямовані на побудову універсальної теорії прогнозування.

Бібліографічний список:

1. Афганістан не повториться: у Зеленського запевнили США, що західна зброя не потрапить до рук ЗС РФ. *ФОКУС*. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/526149-afganistan-ne-povtoritsya-u-zelenskogo-zaverili-ssha-chto-zapadnoe-oruzhie-ne-popadet-v-ruki-vs-rf>.
2. Міністр фінансів Німеччини заявив, що в «Україні залишилося кілька годин» після вторгнення РФ – посол Мельник. *NV*. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/kristian-lindner-nimeckiy-ministr-zayavlyav-shcho-v-ukrajini-kilka-godin-pislya-vtorgnennya-rf-50228840.html>.
3. Сілвер Н. Сигнал і шум. Чому більшість прогнозів виявляються хибними. Київ, 2018. 544 с.
4. Тетлок Ф., Гарднер Д. Суперпрогнозування. Мистецтво та наука передбачення. Київ, 2018. 368 с.
5. Allison G. Destined for War: Can America and China Escape Thucydides's trap? Boston, 2017. 384 p.
6. Ashley R. The Poverty of Neorealism. *International Organization*, 1984. Vol. 38, no. 2. Pp. 225–286.
7. Beyond Groupthink: Political Group Dynamics and Foreign Policy-making / ed. by P. Hart, E. Stern, B. Sundelius. Ann Arbor, 1997. 384 p.
8. Bueno de Mesquita B. Predicting Politics. Philadelphia, 2002. 288 p.
9. Bueno de Mesquita B. The Predictioneer's Game: Using the Logic of Brazen Self-Interest to See and Shape the Future. New York, 2009. 272 p.
10. Carolan E. Are Small States Susceptible to Groupthink? Lessons for Institutional Design. *European Political Science*. 2017, 16(3), Pp. 383–399. doi:10.1057/s41304-016-0003-9
11. Cohen E. A., O'Brien P. The Russia-Ukraine War: A Study in Analytic Failure. Washington, 2024. 72 p. URL: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/2024-09/240924_Cohen_Russia_Ukraine.pdf?VersionId=1YNnRnwS.6DkrwNcAkdb5DBsfjclg0JR.
12. Cox R. W. Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory. *Millennium: Journal of International Studies*, 1981, 10(2), Pp.126–155.
13. Cross MKD. Rethinking Epistemic Communities Twenty Years Later. *Review of International Studies*. 2013, 39(1), Pp. 137–160. doi:10.1017/S0260210512000034
14. Dar D. Unveiling Realist Explanations: Mearsheimer's Perspective on War in Ukraine. *Pakistan Journal of International Affairs*, 2023, 6(2). doi: 10.52337/pjia.v6i2.837.
15. Dörfler T. Prospect Theory, Groupthink, and Amplified Frames of Loss: Making Sense of Russia's Decision to Invade Ukraine, *Foreign Policy Analysis*, Volume 21, Issue 3, July 2025, Pp.1–20. DOI: 10.1093/fpa/oraf018
16. Dutkiewicz J., Smoleński J. Epistemic Superimposition: The War in Ukraine and the Poverty of Expertise in International Relations Theory. *Journal of International Relations and Development*, 2023, Vol. 26, no. 4, Pp. 619–631. <https://doi.org/10.1057/s41268-023-00314-1>
17. Dylan H., Gioe D., Grossfeld E. The Autocrat's Intelligence Paradox: Vladimir Putin's (Mis)management of Russian Strategic Assessment in the Ukraine War. *The British Journal of Politics and International Relations*, 2023. Vol. 25, no. 3, Pp. 385–404. <https://doi.org/10.1177/13691481221146113>
18. Edinger H. Offensive Ideas: Structural Realism, Classical Realism and Putin's War on Ukraine. *International Affairs*, 2022. Vol. 98, no. 6, Pp. 1873–1893. <https://doi.org/10.1093/ia/iia217>
19. Grube D., Killick A. Groupthink, Polythink and the Challenges of Decision-Making in Cabinet Government, *Parliamentary Affairs*, Volume 76, Issue 1, January 2023, Pp. 211–231. <https://doi.org/10.1093/pa/gsab047>
20. Haas P. Introduction: Epistemic Communities and International Policy Coordination. *International Organization*, 1992, 46(1), Pp.1–35.
21. Hoffmann S. An American Social Science: International Relations. *Daedalus*. Summer 1977, vol. 106, no. 3, pp. 41–60.
22. Janis I. L. Groupthink: Psychological Studies of Policy Decisions and Fiascoes. Boston, 1982. 351 p.
23. Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners / ed. by J. S. Armstrong. New York, 2001. 850 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-0-306-47630-3>.
24. Schneider G., Gleditsch N., Carey S. Forecasting in International Relations: One Quest, Three Approaches. *Conflict Management and Peace Science*, 2011. Vol. 28, no. 1, Pp. 5–14. DOI:10.1177/0738894210388079
25. Tetlock P. Expert Political Judgment: How Good Is It? How Can We Know? Princeton, 2017. 321 p.

References:

1. Afhanistan ne povtorytsya: u Zelenskoho zapevnyly SSHa, shcho zakhidna zbroia ne potrapyt do ruk ZS RF. *FOKUS*. URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/526149-afganistan-ne-povtoritsya-u-zelenskogo-zaverili-ssha-chto-zapadnoe-oruzhie-ne-popadet-v-ruki-vs-rf>.
2. Ministr finansiv Nimechchyny zaiavyv, shcho v «Ukrainy zalyshylosia kilka hodyn» pislia vtornnennia RF – posol Melnyk. *NV*. URL: <https://nv.ua/ukr/world/geopolitics/kristian-lindner-nimeckiy-ministr-zayavlyav-shcho-v->

ukrajini-kilka-godin-pislya-vtorgnennya-rf-50228840.html .

3. Silver N. Syhnal i shum. Chomu bilshist prohnziv vyavliaiutsia khybnymy. Kyiv, 2018. 544 s.
4. Tetlok F., Gardner D. Superprohnzuvannia. Mystetstvo ta nauka peredbachennia. Kyiv, 2018. 368 s.
5. Allison G. Destined for War: Can America and China Escape Thucydides's trap? Boston, 2017. 384 p.
6. Ashley R. The Poverty of Neorealism. *International Organization*, 1984. Vol. 38, no. 2. Pp. 225–286.
7. Beyond Groupthink: Political Group Dynamics and Foreign Policy-making / ed. by P. Hart, E. Stern, B. Sundelius. Ann Arbor, 1997. 384 p.
8. Bueno de Mesquita B. Predicting Politics. Philadelphia, 2002. 288 p.
9. Bueno de Mesquita B. The Predictioneer's Game: Using the Logic of Brazen Self-Interest to See and Shape the Future. New York, 2009. 272 p.
10. Carolan E. Are Small States Susceptible to Groupthink? Lessons for Institutional Design. *European Political Science*. 2017, 16(3), Pp. 383–399. doi:10.1057/s41304-016-0003-9
11. Cohen E. A., O'Brien P. *The Russia-Ukraine War: A Study in Analytic Failure*. Washington, 2024. 72 p. URL: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/2024-09/240924_Cohen_Russia_Ukraine.pdf?VersionId=1YNnRnwS.6DkrwNcAkdb5Dbsfjclg0JR.
12. Cox R. W. Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory. *Millennium: Journal of International Studies*, 1981, 10(2), Pp.126–155.
13. Cross MKD. Rethinking Epistemic Communities Twenty Years Later. *Review of International Studies*. 2013, 39(1), Pp. 137–160. doi:10.1017/S0260210512000034
14. Dar D. Unveiling Realist Explanations: Mearsheimer's Perspective on War in Ukraine. *Pakistan Journal of International Affairs*, 2023, 6(2). doi: 10.52337/pjia.v6i2.837.
15. Dörfler T. Prospect Theory, Groupthink, and Amplified Frames of Loss: Making Sense of Russia's Decision to Invade Ukraine, *Foreign Policy Analysis*, Volume 21, Issue 3, July 2025, Pp.1–20. DOI: 10.1093/fpa/oraf018
16. Dutkiewicz J., Smoleński J. Epistemic Superimposition: The War in Ukraine and the Poverty of Expertise in International Relations Theory. *Journal of International Relations and Development*, 2023, Vol. 26, no. 4, Pp. 619–631. <https://doi.org/10.1057/s41268-023-00314-1>
17. Dylan H., Gioe D., Grossfeld E. The Autocrat's Intelligence Paradox: Vladimir Putin's (Mis)management of Russian Strategic Assessment in the Ukraine War. *The British Journal of Politics and International Relations*, 2023. Vol. 25, no. 3, Pp. 385–404. <https://doi.org/10.1177/13691481221146113>
18. Edinger H. Offensive Ideas: Structural Realism, Classical Realism and Putin's War on Ukraine. *International Affairs*, 2022. Vol. 98, no. 6, Pp. 1873–1893. <https://doi.org/10.1093/ia/iia217>
19. Grube D., Killick A. Groupthink, Polythink and the Challenges of Decision-Making in Cabinet Government, *Parliamentary Affairs*, Volume 76, Issue 1, January 2023, Pp. 211–231. <https://doi.org/10.1093/pa/gsab047>
20. Haas P. Introduction: Epistemic Communities and International Policy Coordination. *International Organization*, 1992, 46(1), Pp.1–35.
21. Hoffmann S. An American Social Science: International Relations. *Daedalus*. Summer 1977, vol. 106, no. 3, pp. 41–60.
22. Janis I. L. Groupthink: Psychological Studies of Policy Decisions and Fiascos. Boston, 1982. 351 p.
23. Principles of Forecasting: A Handbook for Researchers and Practitioners / ed. by J. S. Armstrong. New York, 2001. 850 p. URL: <https://doi.org/10.1007/978-0-306-47630-3>.
24. Schneider G., Gleditsch N., Carey S. Forecasting in International Relations: One Quest, Three Approaches. *Conflict Management and Peace Science*, 2011. Vol. 28, no. 1, Pp. 5–14. DOI:10.1177/0738894210388079
25. Tetlock P. Expert Political Judgment: How Good Is It? How Can We Know? *Princeton*, 2017. 321 p.